

inovatsiyna diyal'nist' (1990-2015)». - [Elektronnyy resurs]. - Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Doslidzhennya Insead: Hlobal'nyy indeks innovatsiy 2015.-[Elektronnyy resurs]. - Rezhym dostupu: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=4295>.

6. ROSHEN (Roshen). - [Elektronnyy resurs]. - Rezhym dostupu: <http://delo.ua/wiki/roshen-roshen-110650/>

7. Naukova stattiya avtoriv N.S. Ilyashenko, O.O. Mitsura za temoyu «SWOT-analiz innovatsiynoyi aktyvnosti pidpryyemstv Ukrayiny» (2014 rik, Sums'kyi derzhavnyy universytet).

8. Vyznachennya mozhlyvykh napryamkiv rozvytku pidpryyemstv. - [Elektronnyy resurs]. - Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3647>.

Рецензент: Андрєєва Н.М., д.е.н., професор кафедри маркетингу Одеського національного економічного університету, ст. наук. співробітник, головний науковий співробітник відділу Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України.

8.07.2016

УДК 339.137.2 (477.74)

Уханова Інна, Бондаренко Ольга

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ

У статті проаналізовано сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків Одеського регіону, визначено його місце в якості суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності у розрізі торговельних, інвестиційних операцій та у міжнародних переміщеннях вантажів. Визначено роль міжнародних транспортних коридорів, що проходять територією Одеського регіону, та транскордонного співробітництва в

межах євро регіону «Нижній Дунай» у активізації євроінтеграції на регіональному рівні. Проведено аналіз міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону за допомогою SWOT-аналізу чинників міжнародної конкурентоспроможності, побудовано багатокутник конкурентоспроможності, виявлено чинники, що протидіють підвищенню позицій Одеського регіону в якості суб'єкту зовнішньоекономічних відносин. Визначено напрямки та заходи, реалізація яких має сприяти поліпшенню показників регіональної конкурентоспроможності та підвищенню її загального рівня.

Ключові слова: міжнародна конкурентоспроможність, економіка Одеського регіону, фактори міжнародної конкурентоспроможності, інноваційний розвиток, прями іноземні інвестиції, регіональний розвиток.

Уханова Інна, Бондаренко Ольга

МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ОДЕССКОГО РЕГИОНА: СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПОВЫШЕНИЯ

В статье проведен анализ современного состояния внешнеэкономических связей Одесского региона, определено его место в качестве субъекта внешнеэкономической деятельности в разрезе торговых, инвестиционных и транспортных операций. Определена роль международных транспортных коридоров, проходящих через территорию Одесского региона, а также роль трансграничного сотрудничества в пределах евро региона «Нижний Дунай» в активизации евроинтеграции на региональном уровне. Проанализирована международная конкурентоспособность Одесского региона при помощи SWOT-анализа факторов международной конкурентоспособности, построен многоугольник конкурентоспособности и выявлены факторы, противодействующие повышению позиций Одесского региона в качестве субъекта внешнеэкономических отношений. Определены направления и мероприятия, реализация которых должна содействовать улучшению показателей региональной конкурентоспособности и повышению ее общего уровня.

Ключевые слова: международная конкурентоспособность, экономика Одесского региона, факторы международной конкурентоспособности, инновационное развитие, прямые иностранные инвестиции, региональное развитие.

Ukhanova Inna, Bondarenko Olga

THE INTERNATIONAL COMPETITIVENESS OF THE ODESSA REGION: THE STATE AND PERSPECTIVES OF DEVELOPMENT

The article analyses the modern state of international relations of the Odessa region, defines its place as a subject of international activity regarding trade and investment operations, international cargo movement. The role of the transport corridors, which cross the territory of the Odessa region have been defined. The role of cross-border cooperation in euroregion the Lower Danube, considering the activation of eurointegration at regional level, has been defined too. The analysis of international competitiveness of the Odessa region has been done with the SWOT-analysis of factors of international competitiveness ; the polygon of competitiveness has been constructed; the factors, which counteract the increase of the Odessa region's position as a subject of international activity have been defined. Directions and events, which can help to enhance region 's indexes of international competitiveness and general position have been difened.

Keywords: an international competitiveness, the economy of the Odessa region, factors of international competitiveness, an innovative development, a foreign direct investment, a regional development.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний стан розвитку зовнішньоекономічної діяльності України висуває необхідність вирішення проблеми підвищення регіональної міжнародної конкурентоспроможності, особливо це стосується приморських регіонів як самостійних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз слабких місць при дослідженні регіональної конкурентоспроможності – це актуальне питання сьогодення, саме шляхом постійного моніторингу проблем та визначення

перспективних шляхів їх вирішення надає змогу інтегруватися у світову економічну спільноту як окремим регіонам, так і Україні в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблематики міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону присвячено праці багатьох науковців, серед яких можна виокремити О.В. Горняка, Л.Х. Доленко, Н.Я. Алексеєнко, Т.В. Ігнатова. В результатах, викладених науковцями у статтях та монографічній літературі, визначено поняття регіональної міжнародної конкурентоспроможності, наведено аналіз стану міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону, проаналізовано чинники, що здійснюють суттєвий вплив на її формування та підтримку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зазначені праці містять ґрунтовий аналіз щодо окремих чинників міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону, однак визначення міжнародної конкурентоспроможності регіональному рівні є досить динамічним питанням та потребує постійного, цілісного моніторингу задля вирішення проблеми її подальшого підвищення. Особової актуальності дана проблема набуває в умовах приєднання України до європейського економічного простору.

Постановка завдання. Метою статті є визначення сучасного стану міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону та визначити перспективи її підвищення.

Виклад основного матеріалу. Одеський регіон – сучасний транспортно-логістичний вузол, науковий, промисловий, торговельний центр України. Прикордонне положення регіону забезпечує значні можливості для розвитку міжнародного співробітництва та зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Проаналізуємо сучасний стан участі регіону у системі світогосподарських зв'язків та визначимо його роль в системі ЗЕД України. Так, станом на 2015 рік загальний обсяг експорту товарів Одеського регіону становив 1727 млн. дол. США, що становить 97,1% по відношенню до показника 2014 року. Можна констатувати, що падіння обсягів експорту оцінюється у -2.9%. Імпорт товарів досяг рівня, що оцінено у 966,2 млн. дол. США. Він також зменшився

порівняно з 2014 роком, причому падіння оцінюється майже на 53,5%. Основу товарної структури експорту Одеської області на 2015 рік складають жири й олії тваринного або рослинного походження, мінеральні продукти, продукти хімічної та пов'язаної з неї промисловості. Головними статтями регіонального імпорту є полімерні та текстильні матеріали та вироби з них, а також недорогоцінні метали. Загальний обсяг експорту послуг Одеського регіону у 2015 році становив 878,6 млн. дол. США, що становить у 86,1% рівня 2014 року. Падіння видається досить вагомим - -13,9% за рік. Імпорт послуг досяг рівня 128,8 млн. дол. США та зменшився порівняно з 2014 роком майже на 40,8%. Серед експортно-імпортних операцій з послугами переважають різноманітні транспортні послуги, послуги пов'язані з подорожами, ділові послуги. Головними країнами експорту у 2015 році стали Туреччина, Іспанія, Індія. Серед головних імпортерів можна виокремити Китай, Туреччину, Індонезію, Німеччину [6].

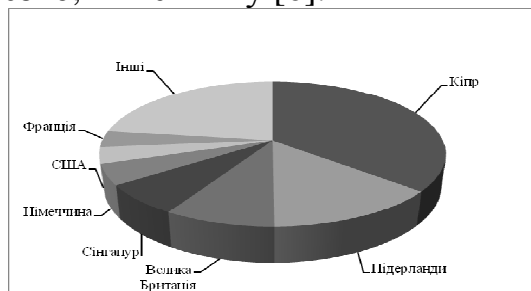

Рис. 1. Обсяг ПІІ за країнами в економіку Одеського регіону (складено авторами на базі [6])

Аналіз інвестиційної активності Одеського регіону за останні роки дозволив виокремити наступні тенденції. Так, до основних країн-інвесторів, на яких припадає 77,7% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр (36,3%), Нідерланди (13,9%), Велика Британія (8,8%), Сінгапур (6,8%), Німеччина (4,6%) , США (3,7%), Франція (3,6%) (рис. 1) [6]. Офіційна статистика свідчить про те, що

головними країнами походження прямих іноземних інвестицій в Україну є держави, що входять до складу ЄС, однак цілком зрозуміло, що превалювання інвестицій з Кіпру та Британських Віргінських островів – це цілком офшорні капітали, які не призводять до зростання реального сектору економіки регіону та держави.

Основними сферами прямого іноземного інвестування в Одеський регіон є:

- підприємства промислового характеру - 544,6 млн. дол. США (40,1%);
- підприємства транспортного сектору, складського господарства, поштової та кур'єрської служби - 304,5 млн. дол. США (22,4%);
- організації, які здійснюють операції з нерухомим майном - 151,6 млн. дол. США;
- у фінансовій та страховій сфері зосереджено 138,0 млн. дол. США (10,2%);
- підприємства будівельного характеру – 63,9 млн. дол. США (4,7%),
- ремонт автотранспортних засобів, оптова та роздрібна торгівля – 49,0 млн. дол. США (3,6%);
- організації і установи наукової та технічної діяльності – 51,0 млн. дол. США (3,8%) [6].

Обсяг прямих іноземних інвестицій з регіону в економіку країн світу на 31 грудня 2015 р. склав 18,7 млн. дол. США, що складає 63% від 2014 року (-37%) [6]. При цьому слід зазначити, що Одеський регіон у порівнянні з іншими приморськими регіонами (Запоріжським, Херсонським, Миколаївським) за обсягом ПІІ з економіки регіону за 2015 рік займає перше місце. Зниження показників інвестиційної діяльності викликане складною політичною ситуацією в країні, яка негативно впливає на інвестиційну привабливість Одеського регіону.

Одеський регіон має визначне географічне положення. Область розташована на перехресті міжнародних транспортних коридорів із півночі на південь та із заходу на схід. Його територією проходить декілька важливих транспортних коридорів серед яких: Пан-Європейський № 9. До країн-учасників належать: Україна, Молдова, Румунія, Болгарія, Греція, Фінляндія, Росія, Литва, Білорусь; Гданськ – Одеса, що пов'язує Словаччину, Україну, Італію, Словенію,

Угорщину; Європа – Кавказ – Азія. До країн-учасників відносяться Україна, Молдова, Болгарія, Румунія, Туреччина, Туркменістан, Узбекистан, Казахстан, Киргизстан і Таджикистан, Грузія, Вірменія, Азербайджан.

Одеський регіон входить до складу єврорегіону “Нижній Дунай”, що створює та розвиває нові вектори співробітництва у різноманітних сферах між молдавськими, румунськими та українським прикордонними регіонами. До складу єврорегіону входять: Одеська область (Україна), райони Кагул та Кантемір (Республіка Молдова), повіти Галац, Тульча, Бреїла (Румунія).

Морегосподарський комплекс Одеського регіону представлений морськими торговими портами, а саме: Одеським, Іллічівським, Ренійським, Усть – Дунайським, Ізмаїльським, портом “Южный” та Білгород – Дністровським портом. Вантажна перевалка морський портів Одеського регіону за останні роки та її динаміка наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Вантажна перевалка морських портів Одеського регіону (складено авторами на базі: [11])

Рік	2012	2013	2014	2015
Назва порту				
Одеський	24542,4	23169,7	24579,15	25585,85
«Южный»	40310,9	43424,5	47431,70	48582,07
Іллічівський	17113,3	16458,5	17613,18	17257,56
Ізмаїльський	2937,0	2762,6	3092,98	4825,20
Білгород-Дністровський	927,7	667,3	614,72	715,70
Ренійський	1061,0	2794,8	1464,76	906,93
Усть-Дунайський	35,3	39,1	61,55	22,5

Як видно з наведеної таблиці перші місця за обсягами вантажоперевалки займають Одеський порт, порти «Южный» та Іллічівський. Слід також зазначити, що вони зберігають позитивну динаміку щодо зростання цього показника. Інші порти характеризує дещо інша ситуація – у Ренійському та Усть-Дунайському портах

спостерігається значне падіння обсягів вантажоперевалки за останній рік.

В цілому проаналізовані дані дозволяють дійти висновку щодо перспектив включення Одеського регіону до європейської регіональної системи в умовах інтеграції нашої країни до ЄС. Угода про асоціацію, що діє з 1 січня 2016 року, повинна про стимулювати вітчизняних товаровиробників до підвищення експортної активності, а іноземних інвесторів – до більш динамічного вкладання коштів в економіку області. Тим більше, що активізації зовнішньоекономічних зв'язків сприяє транспортне положення регіону, його включення до системи міжнародних транспортних коридорів, що проходять через територію країн ЄС, а також розвиток транскордонного співробітництва, яке здійснюється через участь у євро регіоні. Крім того регіон є членом 6 європейських регіональних організацій: Асамблеї Європейських регіонів; Асоціації європейських прикордонних регіонів; Робочого співдружності придунайських країн; Конференції Приморських регіонів Європи; Асамблеї європейських виноробних регіонів та бере участь в спільних програмах Європейського інструменту сусідства та партнерства «Румунія-Україна-Республіка Молдова». Вищевикладені фактори мають визначну роль при визначенні стану міжнародної конкурентоспроможності регіону. Одна спочатку слід зупинитися на чинниках, що сприяють або протидіють її формуванню.

Для визначення міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону проведемо аналіз чинників, що впливають на розвиток зовнішньоекономічної діяльності. Результати аналізу викладемо у вигляді таблиці (табл. 2.)

З наведеної таблиці зрозуміло, що ключовими факторами міжнародної конкурентно-спроможності Одеського регіону є:

- потужний промисловий потенціал;
- потужний міжгалузевий транспортний комплекс;
- розгалуженість транспортної системи;
- членство у європейських міжрегіональних об'єднаннях;
- вигідне географічне розташування.

Відзначимо, що вигідність геополітичного положення, обумовлена як вигідним транспортно- географічним розміщенням, так і активною участю у великих європейських міжрегіональних

організаціях, що набуває особливого значення в результаті проголошення курсу на євроінтеграцію. Так, Одеський регіон є дійсним членом таких багатьох європейських організацій, серед яких: Асамблея європейських регіонів, Робоча співдружність придунайських країн, Асоціація європейських прикордонних регіонів, що сприяє його розвитку Одеського регіону євроінтеграції, а також налагодженню міжнародних відносин. З іншого боку, вигідність географічного положення на перехресті провідних транспортних артерій з Європи в Азію, з Центральної та Північної Європи на Близький Схід.

Серед стримуючих чинників слід відзначити:

- незадовільну структуру зовнішніх інвестицій;
- незадовільний стан транспортної інфраструктури, особливо автомобільних доріг;
- обмеженість мінерально-сировинної бази;
- висока зношеність основних засобів.

Так, транспортна система Одеського регіону, в основному, може забезпечити пропуск постійно зростаючого обсягу транзитних перевезень. Однак, невідповідність показників транзитних перевезень міжнародним вимогам за такими категоріями, як: швидкість, безперервність, цілісність вантажів, тарифи і ціни на послуги значно стримує зростання обсягів вантажоперевезень та, відповідно, транзитних операцій з переміщення товарів та пасажирів.

В результаті проведеного дослідження Одеського регіону, як складової господарського комплексу України, можна зробити висновок про високій потенціал області, обумовлений географічним положенням, розвинутою транспортною інфраструктурою, високим інтелектуальним потенціалом, наявністю аграрної структури, переробної промисловості. Але без розробки подальшої стратегії стабільного збалансованого розвитку, яка має враховувати не тільки економічні, а й соціально-екологічні аспекти, ресурси Одещини будуть використовуватися неефективно.

Таблиця 2

SWOT-аналіз чинників міжнародної конкурентоспроможності Одеської області (складено авторами на базі [9])

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Географічне положення та природно-ресурсний потенціал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Добре географічне розташування - Довга берегова лінія - Розташування на перехресті міжнародних транспортних коридорів <p>Економічний потенціал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сильний промисловий потенціал - Сильний агропромисловий комплекс - Великий міжгалузевий транспортний комплекс - Розвинений морегосподарський комплекс <p>Науково-технічний потенціал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Значна концентрація наукових закладів та центрів науково-технічної інформації - Висококваліфіковані науково-технічні кадри - Збільшення науково-технічної діяльності <p>Трудовий потенціал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Високі показники освітнього рівня населення - Позитивна динаміка економічної активності населення. 	<p>Географічне положення та природно-ресурсний потенціал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Некомпактна регіональна територія - Лімітована мінерально-сировинна база <p>Економічний потенціал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Неоднорозподіленість промислового комплексу - Висока частка зношених основних засобів - Низька частка впровадження інновацій - Малий обсяг інвестицій в основний капітал - Недостатній розвиток та модернізація транспортної інфраструктури, <p>Науково-технічний потенціал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зменшення кількості організацій, які займаються науковими дослідженнями та розробками, а також обсягу науково-дослідних робіт - Скорочення кількості науковців <p>Трудовий потенціал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Низька тривалість життя - Велика частка людей похилого віку

Продовж. табл. 2

Можливості	Загрози
------------	---------

<p>Геоелекономічне та геополітичне положення</p> <ul style="list-style-type: none"> - Участь у європейських міжрегіональних об'єднаннях - Співпраця з країнами Чорноморського регіону - Активна позиція влади, спрямована на розвиток інноваційно-інвестиційного клімату в регіоні - Транзитний потенціал території регіону - Можливості для розвитку ринку послуг - Постійне нарощування потужностей в сфері транспорту Макроекономічна та політична ситуація держави - Стратегія економічного зростання країни - Збільшення попиту на товари та послуги, вироблених регіоном на закордонних ринках - Державна політика, спрямована на стимулювання регіонального розвитку 	<p>Геоелекономічне та геополітичне положення</p> <ul style="list-style-type: none"> - Залежність від ресурсів мінерального складу - Енергозалежність від постачальників - Нераціональна структура зовнішніх інвестицій - Слабка інформованість можливих інвесторів - Недовіра закордонних інвесторів до системи захисту економічних інтересів та інвестицій Макроекономічна та політична ситуація держави - Регіональна конкуренція - Уповільнене економічне зростання
---	--

Для наочного зображення стану факторів міжнародної конкурентоспроможності регіону використаємо дані індексу глобальної конкурентоспроможності регіонів України за 2015 рік [12] (рис. 2).

Слід зазначити, що порівняно з 2014 роком область дещо покращила свій результат у рейтингу за складовими:

- ефективність ринку товарів (плюс 11 позицій),
- ефективність ринку праці (плюс 11 позицій),
- рівень розвитку бізнесу (плюс 7 позицій),
- інноваційний розвиток (плюс 6 позицій).

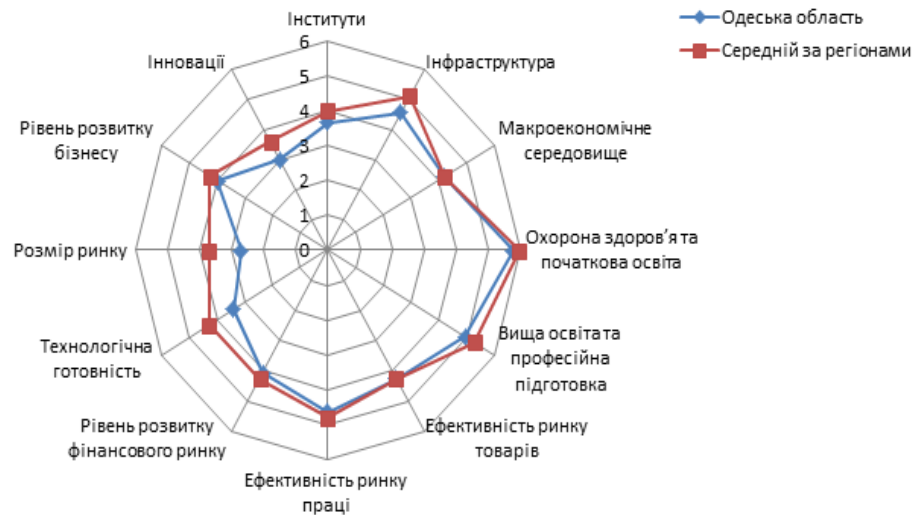

Рис. 2. Багатокутник міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону [12]

У бальних оцінках порівняно з 2014 роком Одеський регіон поліпшив свій результат по 7 з 12 складових конкурентоспроможності. Найбільше зростання бальних оцінок відзначається за складовими ефективності ринку товарів, інститутів, вищої освіти та професійної підготовки, рівня розвитку фінансового ринку та інновацій.

Найбільше падіння відбулося за:

- ефективністю ринку праці та технологічної готовності;
- ефективністю ринку товарів (регіону вдалося максимально поліпшити свій результат у порівнянні з минулим роком, піднявшись з 12-го на 1-е місце з 27 регіонів).

Незважаючи на лідерство по ефективності ринку товарів в національному рейтингу, в світовому зрівнянні ця категорія не забезпечує регіону високих конкурентних переваг (Україна в цілому займає 74 місце серед 148 країн, між Португалією та Словаччиною).

Конкурентною перевагою Одеського регіону у світовому зрівнянні залишається інфраструктура. Другий рік складова «інфраструктура» займає 2-е місце серед регіонів України, посівши рівень 45-го місця в світі, що можливо співставити з показниками таких країн, як Кіпр, Литва та Естонія. У Одеського регіоні кращі показники в Україні не тільки за якістю портової інфраструктури (1-е

місце), що цілком обґрунтовано, але й за рівнем проникнення телефонії. За цими показниками область цілком конкурентоспроможна і в світовому просторі: відповідно до показників вона займає 39-й і 2-й позиції серед 148-и держав. У той же час показники якості електропостачання Одеського регіону одні з найгірших у державі (25-е місце), що відповідає 92 місцю серед країн світу.

Самим проблемним показником є показник доступності нових технологій (12-е місце у державі, рівень 140-го місця з 148 держав світу). Третій рік поспіль Одеський регіон отримує майже останнє місце (26-е) в рейтингу 27 регіонів України за показником розвитку інституцій (85-е місце серед держав світу). У 2014 році регіон продемонстрував зростання складових рівня розвитку фінансового ринку. Незважаючи на це, загальний бал регіону та його позиція є невисокою (23-а позиція серед регіонів держави, рівень 65-го місця серед держав світу).

Як показують результати аналізу індексу глобальної конкурентоспроможності, Одеському регіону насамперед потрібні дії, спрямовані на покращення якості інститутів і розвитку фінансового ринку. Особливої уваги потребує підвищення інноваційної складової Одеського регіону, тому що дуже швидко втрачаються можливості щодо розвитку досліджень інноваційного характеру, оперативного впровадження їх результатів у практику, реагування на світові науково-технологічні досягнення. Велика частка товарів не відповідає рівню сучасного наукового та технологічного забезпечення, в результаті їхньої неконкурентоспроможності на зовнішньому ринку.

Дослідники зазначають, що міжнародну конкурентоспроможність Одеського регіону можна підвищувати за рахунок:

а) удосконалення інституційних механізмів розвитку Одеського регіону шляхом:

- перегляду наявних в Одеському регіоні цільових програм;
- задіяння механізмів реалізації проектів регіонального розвитку;
- інституційно-правового забезпечення розвитку регіонального співробітництва та кооперації шляхом розширення повноважень органів місцевого самоврядування щодо залучення міжнародної технічної допомоги для формування дієвого інституційного

середовища.

б) поліпшення інноваційної складової за рахунок:

- розроблення законодавчої, нормативно-правової та науково-методичної бази для підтримки та розвитку інноваційних структур різних типів;

- запровадження бюджетної підтримки розвитку інноваційної інфраструктури (надання пільгових довгострокових цільових кредитів та здешевлення кредитів комерційних банків за рахунок коштів місцевих бюджетів);

- розвитку мережі регіональних інноваційних структур: інноваційних центрів, інноваційних бізнес-інкубаторів і центрів трансферу технологій;

- створення наукових парків на базі провідних ВНЗ;

- формування інноваційно-активних територій (технополіси, наукові парки).

в) стимулювання прямих іноземних інвестицій в Одеський регіон завдяки:

- покращенню інвестиційного клімату через корегування загального та спеціального законодавства, встановлення їх відповідності до норм ЄС;

- розвитку ринку інвестицій та інфраструктури інвестицій, шляхом поліпшення індустрії прямого інвестування та венчурного капіталу та створенню належних умов для залучення інвестицій;

- створенню моделі захисту гарантій іноземних інвестицій та врегулюванню можливих спорів комерційного характеру між учасниками інвестиційного процесу;

- створення однакових умов для іноземних інвесторів за участі у конкурсах щодо отримання ліцензій;

- розповсюдження найбільш привабливих та перспективних пропозицій серед потенційних інвесторів;

- забезпечення інформацією суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Супроводження інвестиційного процесу повинно проводитися шляхом оновлення та розповсюдження даних щодо інвестиційних пропозицій та проектів суб'єктів господарювання кожного року;

- покращення організації створення та розміщення презентацій;

- підготовка та подальше просування інвестиційних

пропозицій підприємств різних форм власності Одеського регіону на ринку інвестицій;

- створення комплексу інституцій і механізмів, задля поліпшення діяльності інвесторів в Одеському регіоні;

- поліпшення маркетингово-інформаційної політики, що суттєво покращить інвестиційну привабливість Одеського регіону в світі;

г) покращення технологічної складової Одеського регіону завдяки:

- прискоренню розробки та впровадженню новітніх конкурентоспроможних інформаційно-комунікаційних технологій;

- розвитку національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури;

- формуванню виявлених потенційно конкурентоспроможних виробничо-технологічних систем сучасного й наступного за ним новітнього технологічних укладів і їх зростання разом з модернізацією суміжних виробництв;

- підтримці з боку держави фундаментальних і прикладних досліджень;

- розвитку фінансового, інформаційного та кадрового потенціалу;

- стимулюванню інвестиційного оновлення економіки країни через формування та реалізацію відповідної державної політики;

- вдосконаленню структури державного фінансування;

- підтримці позитивних тенденції щодо скорочення питомої ваги секторів первинного виробництва та зростання сектору послуг;

- сприянню залучення інвестицій в галузі та сфери, збережено матеріально-технічного та кадрового потенціалу, а також мультиплікативному позитивному ефекту;

- стимулюванню запровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій, підвищення рівня безпеки та комфорту робочих місць;

- запровадженню передових технологій, які б сприяли переходу економіки Одеського регіону до нових технологічних укладів;

- залученню потенціалу бізнесових і громадських структур;

- врахуванню та адаптації досвіду розвинутих країн при виробленні підходів до вдосконалення структури економіки регіону;

- формування інституційного середовища структурних трансформацій у економіці на основі системного підходу;
- переходу від галузевих пріоритетів розвитку до підтримки певних напрямів, стадій та процесів поширення нових виробництв і технологій;
- формування нової регіональної політики в Україні, яка визначила б механізми ефективного використання потенціалу територій та заклала підґрунтя досягнення цілісності національної економіки.

Відповідно до завдань подальшого розвитку єврорегіону «Нижній Дунай» слід відзначити необхідність активізації транскордонного співробітництва, що сприятиме поліпшенню стримуючих факторів конкурентоспроможності регіону. Це може бути досягнуто завдяки гармонізації нормативно-правової та законодавчої бази у митному та податковому законодавстві України, створенню умов для максимальної прозорості процесів оподаткування, розвитку банківського та фінансово-кредитного секторів; сприянню делегуванню повноважень місцевих органів та місцевих громад в укладанні зовнішньоекономічних договорів і угод із представниками держав-учасниць єврорегіону; створення умов для залучення внутрішніх та іноземних інвесторів до розбудови інфраструктури та послідовної інтеграції в транспортну та енергетичну системи на міжнародному рівні; уніфікації системи єдиного інформаційного простору для учасників єврорегіону; здійсненню підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів, які забезпечують діяльність євро регіону; створенню умови, які позитивно вплинуть на розвиток транспортної, митної, прикордонної інфраструктури; розвитку системи моніторингу, контролю, інформаційного забезпечення розвитку єврорегіонів. Запровадження розглянутих пропозицій призведе до притоку іноземного капіталу та успішного розвитку економіки Одеського регіону, що, в свою чергу, покращить імідж регіону на світову ринку, підвищить міжнародну конкурентоспроможність Одеського регіону, збільшить вагу Одеського регіону у світовому співтоваристві. Реалізація зазначених заходів має сприяти створенню сприятливих умов підвищення міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону, результатом чого має стати створення в Одеському регіоні повної,

багатофункціональної, ефективної національної інноваційної системи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розвиток міжнародної регіональної конкурентоспроможності - це важливий чинник економічного зростання держави. В сучасних світо господарських зв'язках саме міжрегіональна конкуренція стає найбільш актуальним завданням та проблемою, яку мають враховувати при розробці стратегій економічного розвитку, активізації інтеграційних процесів та стимулювання розвитку зовнішньоекономічної діяльності регіонів як окремих суб'єктів ЗЕД. Міжнародна конкурентоспроможність регіону являє собою складну систему, яка складається з його конкурентного потенціалу, ефективності використання ресурсів, конкурентних переваг, чинників, що сприяють поліпшенню конкурентних позицій або погіршують їх. Сучасний стан міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону свідчить про те, що наявні конкурентні переваги у вигляді вдалого географічного положення, розміщення на перехресті важливих міжнародних транспортних коридорів, наявності портів, високого наукового потенціалу, можливостей для розвитку бізнесу використовуються не в повному обсязі. Незначне покращення конкурентних позицій, які дозволив виявити багатокутник конкурентоспроможності, не дає можливості реалізувати потенціал Одеського регіону на міжнародній арені. Подальші дослідження у сфері міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону мають спрямовуватись на аналіз ефективності нової Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, а заходи підвищення рівня міжнародної конкурентної позиції повинні враховувати необхідність активізації транскордонного співробітництва, поліпшення діяльності відповідних інституцій, покращення умов для ділової активності, стимулювання експортно-імпортних операцій та реалізацію транспортного потенціалу регіону.

Література

1. Балака Г.А. Сучасний стан та перспективи прямого інвестування в Одеський регіон// Зовнішня торгівля , 2012.-№4.-С. 32-36.
2. Гуриева Л. Стратегия устойчивого развития региона / Л. Гуриева // Проблемы теории и практики управления. – 2007. – №2. – С.

46-57.

3. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність” № 959-ХІІ від 16.04.1991 // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 29. - ст. 377.

4. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність регіону: навчальний посібник / Ю. Г. Козак, О. А. Ермакова. – Одеса: Фенікс, 2013. – 332 с.

5. Осипов В. М. Пріоритети соціально-економічного розвитку Українського Причорномор'я в контексті новітньої регіональної політики / В. М. Осипов, О. А. Ермакова // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. – 2014. - №2 (44). – С. 76-82.

6. Офіційний сайт головного управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс] –Режим доступу до веб-сайту: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>

7. Піддубний І.О. Піддубна А.І. Управління міжнародною конкурентоспро-можністю регіону: Навч. посібник / Харківський національний економічний ун-т. — Х. : ВД "Інжек", 2010. — С. 24-32.

8. Портер М. Конкуренция / М. Портер. [пер. с англ.] – М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. – 608 с.

9. Радіонов Ю.Д. Стан розвитку та деякі напрямки модернізації регіонів України / Ю. Д. Радіонов // Регіональна економіка. — 2013. — № 2 (64) — С. 38—47

10. Яремко Л. Глобальна конкурентоспроможність регіону/ Яремко //Регіональна економіка-2009.-№1.- С. 51-67.

11. Грузообіг морських портів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ccb.at.ua/publ/analitika/gruzooborot_morskikh_torgovykh_portov_ukrainy

12. Global Competitiveness report 2013-2014 [Electronic resource]. - Mode of access:<http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2014-2015>

1. Balika G.A. Suchasniy stan ta perspektivi pryamogo investuvannya v Odeskiy region// Zovnishnya torgivlya , 2012.-№4.-S. 32-36.

2. Gurieva L. Strategiya ustoychivogo razvitiya regiona / L. Gurieva // Problemyi teorii i praktiki upravleniya. – 2007. – №2. – S. 46-57.

3. Zakon Ukrainy „Pro zovnishnoekonomichnu diyalnist” # 959-XII vid 16.04.1991 // Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukrainy. - 1991. - № 29. - st. 377.
4. Kozak Yu. G. Zovnishnoekonomichna diyalnist regionu: navchalnyy posibnik / Yu. G. Kozak, O. A. Ermakova. – Odesa: Feniks, 2013. – 332 s.
5. Osipov V. M. Prioriteti sotsialno-ekonomichnogo rozvitku Ukrainyinskogo Prichornomor'ya v konteksti novitnoyi regionalnoyi politiki / V. M. Osipov, O. A. Ermakova // Prometey: regionalnyy zbirnik naukovih prats z ekonomiki. – 2014. - №2 (44). – S. 76-82.
6. Ofitsiyinyy sayt golovnoho upravlinnya statysiki v OdeskIy oblasti [Elektronnyy resurs] –Rezhim dostupu do veb-saytu: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>
7. Piddubnyy I.O. Piddubna A.I. Upravlinnya mizhnarodnoyu konkurentospro-mozhnistyuu regionu: Navch. posibnik / Harkivskiy natsionalnyy ekonomichnyy un-t. — H. : VD "Inzhhek", 2010. — S. 24-32.
8. Porter M. Konkurentsyya / M. Porter. [per. s angl.] – M.: Izdatelskiy dom «Vilyams», 2006. – 608 s.
9. Radionov Yu.D. Stan rozvitku ta deyaki napryamki modernizatsIyi regioniv Ukrainy / Yu. D. RadIonov // Regionalna ekonomika. — 2013. — № 2 (64) — S. 38—47
10. Yaremko L. Globalna konkurentospromozhnIst regionu/ Yaremko //Regionalna ekonomika-2009.-№1.- S. 51-67.
11. Gruzoobig morskih portiv Ukrainy [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupu: http://ccb.at.ua/publ/analitika/gruzooborot_morskikh_torgovykh_portov_ukrainy

***Рецензент:** Ковальов А.І., д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Одеського національного економічного університету*

8.08.2016